

بسمه تعالی

گزارش پیشرفت

برنامه راه اندازی پایگاه اطلاع رسانی مرکز
و برنامه های آتی

سید مهدی موسوی موشح
فن آوری اطلاعات (IT)

آبان ۱۳۸۴

فهرست مطالب

۱. طرح سایت استاتیک، دینامیک و شبکه داخلی ۳
۲. تبدیل سایت استاتیک به دینامیک درجه سوم ۳
۳. جمع‌آوری اطلاعات در دو هفته ۳
۴. آماده شدن پیش‌نمایش سایت در یک ماه ۴
۵. اعتراض‌ها به محتوای سایت و اشکالات آن ۵
۶. تأسیس واحد «جمع‌آوری و ورود اطلاعات» ۵
۷. ارتقاء سایت به سطح فنی مرکز ۶
۸. پیشنهاد تأسیس مدیریت فن‌آوری اطلاعات (IT) ۶
۹. مدیریت محلی سایت اینترنتی مرکز ۶
۱۰. استخدام برنامه‌نویس و آموزش برنامه‌نویسان ۷
۱۱. مشکل پرداخت دستمزد نیروهای فنی ۷
۱۲. برنامه آتی تأسیس پایگاه اطلاع‌رسانی ۸
۱۳. مشکلات بخش فنی و برنامه رفع آن ۸
۱۴. کندی کار در مجموعه‌های دولتی ۹
۱۵. پیش‌بینی برنامه‌های فنی ۹

گزارش پیشرفت برنامه راه‌اندازی پایگاه اطلاع‌رسانی مرکز

۱. طرح سایت استاتیک، داینامیک و شبکه‌داخلی

آنچه در ابتدا در مدیریت اطلاع‌رسانی تصویب شده و پس از ابلاغ رسمی حکم مدیریت پایگاه اطلاع‌رسانی مرکز در تاریخ ۲۲ تیرماه ۱۳۸۴ به بنده اعلام شد، طرح راه‌اندازی سه سایت در سه مرحله بود. در مرحله نخست بنا بود یک سایت استاتیک با حدود دو میلیون تومان هزینه طراحی شود که تنها از صفحات HTML در آن استفاده شده باشد و اطلاعات مرکز تبدیل شده و بدون هیچ امکان بانک اطلاعات یا جستجو بر روی اینترنت قرار داده شود. قرارداد این سایت نیز با برادر نیاسر تهیه شده و آماده امضاء بود. سایت دوم که هزینه آن سر به فلک می‌گذاشت و شرکت‌های معتبر حدود ۵۰ میلیون تومان برای آن قیمت تعیین کرده بودند نیز قراردادش آماده شده بود و با حدود ۱۰ میلیون تومان در فاز اول آماده امضاء بود که به سبب فراهم نشدن ردیف بودجه، برای سال بعد و بعد از سایت استاتیک در نظر گرفته شده بود. یک سایت داخلی نیز با امکان ورود اطلاعات فیش‌های برادر سیدنژاد از قبل طراحی شده بود و مراحل نهایی و تحویل خود را می‌گذراند. بنابراین، بنده در ۲۲ تیرماه تحویل گیرنده یک سایت داخلی ورود اطلاعات در حال نهایی شدن و یک قرارداد سایت تماماً استاتیک دو ماهه آماده امضاء و یک قرارداد سایت داینامیک در انتظار بودجه بودم.

۲. تبدیل سایت استاتیک به داینامیک درجه سوم

در جلسه با حجة الاسلام صادقی، ایشان نظر خود را مبنی بر این که سایت استاتیک خیلی هم استاتیک نباشد و امکان تبدیل آن به سایت داینامیک در آینده لحاظ شود مطرح فرمودند. بنده این نظر را پسندیدم و پیشنهاد کردم که سایت استاتیک مبتنی بر بانک اطلاعات نوشته شود، ولی امکانات داینامیک مانند جستجو و موضوع‌بندی و نمایه از آن حذف گرد، تا هزینه‌ها بالا نرود. در آینده این بانک اطلاعات قابل توسعه خواهد بود. ایشان با این نظر موافقت فرمودند و قرارداد مذکور با برادر نبی نیاسر اصلاح شد. هزینه از دو میلیون تومان به سه میلیون افزایش یافت، ولی در مقابل، سایت در حال طراحی امکان ارتقاء پیدا می‌کرد.

۳. جمع‌آوری اطلاعات در دو هفته

بنده اصلاً گمان نمی‌کردم که در خصوص جمع‌آوری اطلاعات با مشکلی مواجه شویم، اما شدیم! برادر اسماعیلی مسئولیت جمع‌آوری اطلاعات را بر عهده گرفتند و در این راه مشقت‌های بسیاری را تحمل کردند. واحدی اطلاعات خود را محرمانه می‌دانست و اصلاً ارائه نمی‌کرد، واحدی محرمانه نمی‌دانست، ولی فهرست اطلاعات یا متن آن‌ها را در اختیار نداشت و برای فرا هم گرد آوردن آن‌ها سه هفته زمان می‌خواست! واحدی دیگر اطلاعات را

تحويل داد، ولی دو روز بعد گفت شماره صفحات ذکر شده غلط است و عنوان فلان کتاب‌ها نیز اشتباه شده، زیرا هنگام چاپ بر روی زینگ تغییر یافته و در فهرست‌های ما نبوده است!

خلاصه، اطلاعات با فشار زیادی جمع‌آوری شد و بنده به برادر اسماعیلی گفتم که مسئولیت صحت اطلاعات را شخصاً بر عهده می‌گیرم، تو هر چه یافتی بر روی سایت قرار بده.

در نهایت ۱۴ واحد اطلاعاتی به شرح ذیل به دست آمد که بلافاصله به مجری برای تبدیل به بانک اطلاعات و قرار گرفتن بر روی سایت تحويل شد.

۱. اندیشمندان حوزه و دانشگاه (حدود ۱۰۰ نفر)
۲. کارشناسان رسانه‌ای (۶۷۰ نفر)
۳. نقد و بررسی (از قرار اطلاع - رصد)
۴. معرفی مرکز
۵. فهرست کلیپ‌ها
۶. فهرست نقد و ارزیابی فیلم‌ها
۷. معرفی مجلات
۸. فهرست تولیدات تلویزیونی
۹. فهرست کتاب‌ها
۱۰. فهرست پژوهش‌های در دست انجام
۱۱. فهرست آرشیو نرم‌افزار
۱۲. متن کامل کتاب‌ها در بانک اطلاعات برادر یوسفی (۱۵۰ مورد)
۱۳. متن کامل ماهنامه‌ها در بانک اطلاعات برادر یوسفی (۱۳۰ مورد)
۱۴. فایل کامل فیلم‌های تولید شده در فرمت Real

۴. آماده شدن پیش‌نمایش سایت در یک‌ماه

زمان قرارداد مرکز با مجری سایت دو ماه در نظر گرفته شده بود و سایت طبق برنامه‌ی مصوب می‌بایست تا نیمه آبان نهایی می‌شد، ولی پس از آن‌که مصاحبه مدیر مرکز را در ضمیمه روزنامه جام جم مشاهده کردم که زمان آماده شدن پیش‌نمایش سایت را آخر شهریور اعلام فرموده بودند، بر آن شدم تا سایت را به آن زمان برسانم.

از این رو، راینی‌هایی با مجری به عمل آوردم و سرعت کار را در مقابل پرداخت ۱۵۰ هزار تومان پاداش حُسن انجام کار بالا بردم.

از سوی دیگر برادر امیرکاوه نظرشان بر این بود که در جشنواره تبریز سایت ارائه شود، لذا کار به نحوی برنامه‌ریزی شد که روز ۲۶ شهریور پیش‌نمایش سایت بر روی اینترنت رفت.

به این ترتیب ما موفق به کسب یک رکورد جدید در راه‌اندازی سایت داری بانک اطلاعات و ۱۴ واحد اطلاعاتی در کمتر از یک ماه شدیم!

۵. اعتراض‌ها به محتوای سایت و اشکالات آن

از این تاریخ بود که اعتراضات از بعضی بخش‌ها به دست ما رسید، در خصوص ناقص بودن یا اشتباه بودن بعضی از واحدهای اطلاعاتی.

بنده دوستان همکار را ضمن توجه دادن به پیش‌نمایشی بودن سایت و قفل بودن بعضی از واحدهای اطلاعاتی مانند اطلاعات کارشناسان سیما و از قرار اطلاع و رصد و مانند آن، آرام کرده و خواهش کردم در کمترین زمان ممکن اصلاحات مورد نظر را تحویل نمایند، تا بر روی سایت قرار گیرد.

البته می‌پذیرم که ناگزیر شدم بدون صرف وقت برای اصلاح اطلاعات، آن‌ها را بر روی سایت قرار دهم و مسئولیت این کار را بر عهده می‌گیرم، ولی گمانم بر این بود که اگر بخواهیم فرصتی را در اختیار واحدها برای اصلاح اطلاعات قرار دهیم، سایت را از دست خواهیم داد.

اکنون که سایت بر روی اینترنت رفته است، دیگر آن‌ها به دنبال ما می‌دوند که اطلاعات را اصلاح نمایند و اگر روزی سه هفته سه هفته به ما وقت می‌دادند، حالا ما هفته به هفته به آن‌ها وقت می‌دهیم!

نظر مدیر مرکز بستن موقتی سایت بود. بنده توضیحات فوق را عرض کردم، به انضمام این که سایت هنوز معرفی نشده است و ایشان موافقت فرمودند.

۶. تأسیس واحد «جمع‌آوری و ورود اطلاعات»

نرم‌افزار شبکه‌ای ورود اطلاعات داخلی که نوشته شد، اطلاعات را چند تایپیست وارد می‌کردند. برادر اسماعیلی که آن زمان هنوز کارهای سایت را پی‌گیری می‌کردند، نظارت بر این امر را نیز بر عهده گرفته بودند. ولی پس از یک ماه که سایت به راه افتاد و ایشان بر حسب علاقه، تخصص و درخواست خودش به بخش برنامه‌نویسی بازگشت، این امر به برادر شمس‌الدین واگذار شد.

ایشان با چند بحران مواجه بود:

۱. نبود دستگاه رایانه جهت تایپ
۲. در حال پس گرفته شدن رایانه‌های امانتی
۳. نبود آئین‌نامه‌های مناسب برای تولید و کنترل فیش‌ها
۴. دست تنها بودن برای ویرایش و کنترل فیش‌ها
۵. نامتناسب بودن نرم‌افزار با فیش‌ها در بعضی موارد

این مشکلات هنوز وجود دارد و تلاش برای رفع آن‌ها نیز هنوز.

با همه این مشکلات، با زحمات برادر اسماعیلی و برادر شمس‌الدین حدود ۳۰۰۰ فیش از تولیدات برادر سیدنژاد و حجة الاسلام دُرّافشان در عناوین حدیث، حکایت، شعر، تجزیه کتاب‌های مرکز و کتاب‌شناسی وارد بانک اطلاعات شده است که در انتظار کنترل و تأیید نهایی است، تا برای سایت آماده شود.

۷. ارتقاء سایت به سطح فنی مرکز

هنگامی که حکم مدیر فنی مرکز از سوی مدیر مرکز ابلاغ شد و ایشان مسؤول سایت را به عنوان مدیر فنی انتخاب کردند، این نکته در ذهن بنده حاضر شد که ایشان سایت را تا حد فنی مرکز بالا برده‌اند. همه شواهد هم دال بر همین معنا بود. هنگامی که واحدهای دیگر درخواست نرم‌افزار از بخش فنی داشتند، طرح و برنامه تولید تمام نرم‌افزارها را به نیمه اول سال ۱۳۸۵ موکول کرد و علت آن را رسیدگی به ارتقاء و توسعه سایت دانست. این‌ها نشان از اهتمام مدیران به سایت مرکز داشت. این توجه بنده را به فکر اصلاحاتی در بخش فنی مرکز انداخت، اصلاحاتی که ظرفیت این بخش را با توسعه سایت متناسب سازد. هم اصلاحات فیزیکی، هم نیروها و هم آئین‌نامه‌ها و برنامه‌ها.

۸. پیشنهاد تأسیس مدیریت فن‌آوری اطلاعات (IT)

پیرو همین اصلاحات، بنده با تکیه بر حکم برادر افراسیابی به مدیریت IT سازمان صدا و سیما در قالب سروش‌رسانه از سوی رئیس سازمان پیشنهاد کردم که بخش فنی مرکز تغییر نام داده و در قالب مدیریت فن‌آوری اطلاعات کارش را ادامه دهد. به چند علت:

۱. ما واحد جمع‌آوری اطلاعات در مجموعه خود داریم و این ماهیت فنی ندارد، لذا نمی‌تواند زیرمجموعه بخش فنی قرار گیرد، ولی زیرمجموعه فن‌آوری اطلاعات قرار می‌گیرد.
۲. امروزه طراحی سایت اینترنتی ماهیت فن‌آوری اطلاعات پیدا کرده است و از صرف کار فنی خارج شده.
۳. با توجه به شواهد موجود در اهتمام ریاست سازمان به IT امکان جذب امکانات و موافقت‌ها تحت این عنوان آسان‌تر است.
۴. مؤید نکته پیشین این است که حوزه ریاست هر گاه نامه‌ای برای گزارش کار واحد سایت می‌فرستد، عنوان فوق آن را IT می‌نویسد!
۵. امکان جذب بودجه از دولت بر اساس طرح ملی تکفا با عنوان IT وجود خواهد داشت.

برادر طبا خواسته‌اند که شرح تفصیلی این مدیریت را هر چه زودتر تحویل دهم تا در شورای طرح و برنامه به تصویب برسانند. تشویق‌های ایشان و تأییدهای مکرر مدیران بنده را در این امر مصرّ نموده است و در حال تهیه ساختار و شرح وظایف این مدیریت که به نظر می‌رسد باید در کنار «مدیریت اطلاعات و طرح و برنامه» قرار گیرد می‌باشم.

۹. مدیریت محلی سایت اینترنتی مرکز

مطلبی که از سه سال پیش در طرح سایت گنجانده بودم و امروز هم بر آن پافشاری دارم، مدیریت محلی سایت است. این از اهمّ اموری است که عدم توجه به آن نگهداری سایت را با مخاطره مواجه می‌سازد. خیلی‌ها گمان می‌کنند طراحی سایت خلاصه می‌شود در کار چند ماهه چند نیروی فنی که حجم مشخصی از

اطلاعات را بر روی اینترنت می‌گذارد و سپس می‌روند پی کارشان و سایت برجای می‌ماند!

چنین تصویری برای سایت‌های معرفی مراکز یا بانک‌های اطلاعاتی غیرتوسعه‌یاب صحیح است، ولی برای مرکزی که دائماً در حال تولید اطلاعات و پردازش و جمع‌آوری می‌باشد، چنین فرضی محال است.

از ابتدا فشار بنده بر این بود که باید تیم برنامه‌نویس در مرکز باشد و کار طراحی سایت مستقیماً از همین نقطه مدیریت شود، ولی مسیر کار ضرورتاً به سمت پروژه بیرون مرکز رفت و امروز سایت مرکز که بر روی اینترنت قرار گرفته است توسط چهار برنامه‌نویس خارج از مرکز طراحی شده است.

امروز هنگامی که به ما می‌گویند فلان بخش از سایت را تغییر دهید، قادر نیستیم! چرا که قراردادمان با طراحان سایت به پایان رسیده است، البته نواقص را اصلاح می‌کنند، ولی نسبت به تغییرات غیر نقصی چه کنیم؟! آیا باید برای هر تغییری و درج هر اطلاعی دوباره قرارداد جدید بنویسیم؟!

۱۰. استخدام برنامه‌نویس و آموزش برنامه‌نویسان

از این رو، ناگزیر شدم یا برنامه‌نویسان مرکز را آموزش دهم، یا از بیرون برنامه‌نویس جدید بیاورم، چون زبان طراحی سایت طبق بخشنامه قبلی برادر افراسیابی PHP است و ما متخصص آن را نداریم. در محور اول یک استاد قوی پیدا کردم و کار آموزش سه نفر از دوستان آغاز شد، جلالی، سرمدی و اسماعیلی، ولی دیدم کار کند پیش می‌رود و پیش‌بینی از آموزش تا بهره‌وری کمتر از دو ماه خیال‌پردازی است.

در محور دوم به چند نفر از دوستان خود که در این زمینه فعال بودند تماس گرفتم، دو سه نفری را معرفی کردند، برادر امیرکاوه نیز قول همکاری در جذب دو برنامه‌نویس به عنوان خدمت وظیفه را دادند. اولین مشکل پرداخت دستمزد بود که آن را از ۱۳۰۰ تومان به ۱۸۰۰ تومان ارتقاء دادم، ولی ...

۱۱. مشکل پرداخت دستمزد نیروهای فنی

در خصوص پرداخت دستمزد نیروهای فنی و در تمام تخصص‌های فنی کامپیوتری، همیشه مشکل وجود دارد. بیشتر مؤسسات در این زمینه مشکل دارد. کار فنی به علت تخصصی بودن، قابل تشخیص دقیق توسط مدیر، بر اساس ساعت کار نیست. نمی‌توان یک برنامه‌نویس را مؤاخذه کرد که چرا در سه ساعت این برنامه را نوشتی و چرا در یک ساعت ننوشتی! لذا تمامی مؤسسات تقریباً بر وجدان کاری نیروهای خود اعتماد می‌کنند.

ولی بنده در پارسا سیستمی را طراحی کردم که به گونه‌ای دیگر به کار فنی نگاه می‌کرد. ما کار فنی را به جای ساعتی، محصولی محاسبه می‌کردیم و به جای محور قرار گرفتن «عقد اجاره» در قرارداد فی‌مابین، آن را بر اساس نوع دیگری از عقود شرعی، یعنی «عقد جُعالة» تنظیم می‌نمودیم.

در سال ۱۳۷۹ و ۱۳۸۰ که این روش را به کار گرفتیم، به دو امتیاز مهم دست پیدا کردیم:

۱. تضمین به مدیران که بیش از کار انجام شده پولی پرداخت نشده است و و ثبت معادله: پول = کار.
۲. تضمین به کارمند که به اندازه کار پول دریافت کرده‌ای و حقی از تو ضایع نشده است.

با این دو دستاورد، اولاً توانستیم بودجه بیشتری از مدیران کسب کنیم، چون کار را معادل هزینه پرداخت شده خود می‌دیدند. از سوی دیگر توانستیم برنامه‌نویسان زبده و قوی را به کار بگماریم. زیرا برنامه‌نویسان قوی که حاضر به کار حتی با ساعتی ۲۰۰۰ تومان هم نیستند! چون برنامه‌نویسی حدود ۵۰۰۰ الی ۱۰،۰۰۰ تومان ساعتی درآمد دارد، اگر که به صورت آزاد و پروژه‌ای کار شود.

در این خصوص با برادر طبا ریزنی شد و ایشان پیشنهاد کردند متنی آماده شود و در شورای نیروی انسانی مورد بررسی قرار گیرد. متن مورد نظر را آماده کردم و تحویل برادر محلوجی، لکن به جلسه دو هفته پیش نرسید، جلسه هفته قبل هم برگزار نشد، این هفته شاید بررسی شود.

قطعاً بدون این اصلاحات در پرداخت دستمزد و عدم انتقال از اجاره به جعاله، ما نخواهیم توانست از توان نیروهای برنامه‌نویس قوی شهر قم استفاده نماییم.

۱۲. برنامه آتی تأسیس پایگاه اطلاع رسانی

از ما برنامه آتی سایت را می‌خواهند! همان ابتدای کار بنده به مدیر مرکز وعده دادم که ظرف دو هفته برنامه‌ی کاری خود را تنظیم نموده و در اختیار ایشان قرار دهم. اما موفق به این کار نشدم.

۱۳. مشکلات بخش فنی و برنامه رفع آن

از لحظه‌ای که بخش فنی به بنده سپرده شد، با مشکلات بسیار زیاد فنی مرکز مواجه شدم که همه کارها را متوقف می‌کرد، چند نمونه را برای آشنایی ذکر می‌کنم:

۱. فضای نامناسب برنامه‌نویسی در اتاق فنی (شلوغ و پر ازدحام)
۲. پلمپ نبودن دستگاه‌ها
۳. نصب نرم‌افزارهای خطرناک در بعضی دستگاه‌های مرکز
۴. ضعیف بودن امنیت شبکه و هک شدن بعضی اطلاعات
۵. نامناسب بودن بعضی اتصالات شبکه و قطعی در فواصل دور
۶. بی‌نظمی در زمان حضور بعضی از نیروها
۷. نبودن هیچ آئین‌نامه‌ای برای سخت‌افزار و نرم‌افزار
۸. نبودن فرم‌های کافی برای درخواست دسترسی به شبکه
۹. از کار افتادن مقطعی Firewall اینترنت
۱۰. در اختیار همه بودن کلید اتاق فنی و عدم امنیت تجهیزات
۱۱. نبودن دستگاه‌های کامپیوتر به تعداد کافی برای کار سایت
۱۲. نامناسب بودن مانیتورهای بخش فنی

خلاصه، این چند نمونه بیانگر نیازهای کاری بسیاری است که بخش فنی به آن محتاج است.

بر اساس این اشکالات تصمیم گرفتم از سوم مهر به مدت یک ماه این مشکلات را بر طرف نمایم و سپس کار سایت را ادامه دهم. اما...

۱۴. کندی کار در مجموعه‌های دولتی

در گفتگویی با برادر طبا و برادر لطفی عرض کردم که بنده در امور اجرایی محض قائل به «سرعت» هستم و در امور پژوهشی قائل به «دقت». لذا اگر عرصه کار را برای بنده تنگ نکنید در زمان بسیار کوتاهی، به حول و قوه خدا، مشکلات فنی را بر طرف خواهم کرد.

برادر طبا فرمودند که شما در مجموعه‌های خصوصی کار کرده‌اید و تجربه کار در مجموعه‌های دولتی را ندارید، در مجموعه‌های دولتی کار بسیار کند پیش می‌رود و مراحل قانونی باید طی شود. البته ما تلاش می‌کنیم که این مراحل قانونی در کمترین زمان ممکن طی شود، ولی شما کم‌کم با شرایط کار در این مجموعه‌ها نیز آشنا می‌شوید.

لذا حل مشکلات فنی مرکز دو ماه است که بیشترین زمان را از ما گرفته است، تا بتوانیم بستری مناسب در جهت توسعه سایت در مرکز ایجاد کنیم. یعنی مرکز را به سطحی از توانایی برسانیم که بتواند به طور مستقل طراحی پایگاه اطلاع‌رسانی خود را بر عهده بگیرد.

به عبارت دیگر، مرکز مانند تبیان شود. اطلاعات را تولید کند و آن را بر روی اینترنت قرار دهد و مدیریت نماید.

۱۵. پیش‌بینی برنامه‌های فنی

اما نسبت به برنامه‌های آتی بخش فنی و سایت مرکز، مراحل ذیل را در نظر گرفته‌ایم:

۱. مناسب کردن فضای کار برنامه‌نویسان (نصب پارتیشن)
۲. تصویب آئین‌نامه‌های فنی در شورای طرح و برنامه
۳. تصویب شیوه پرداخت (جُعْالَه‌ای) در شورای نیروی انسانی
۴. جذب برنامه‌نویس PHP بر اساس شیوه جدید کار
۵. توسعه پایگاه اطلاع‌رسانی بر روی اینترنت
۶. توسعه شبکه داخلی ورود اطلاعات متناسب با محصولات مرکز
۷. بازدید تمام رایانه‌های مرکز و ثبت مشخصات و پلمپ آن‌ها
۸. تصویب مدیریت فن‌آوری اطلاعات در شورای طرح و برنامه
۹. طراحی چرخه تولید اطلاعات بر اساس مصوبه IT در مرکز

هنوز مدیر فنی مرکز در محل خود مستقر نشده است. پارتیشن‌ها در حال نصب است. نظارت کامل بر نیروهای فنی هنوز محقق نشده است. به زودی شاهد تحولات جدیدی در بخش فنی مرکز خواهیم بود.

ولی یک چیز را فراموش نکنیم؛ تا بستر لازم برای توسعه سایت را در اختیار نداشته باشیم، نمی‌توانیم سایتی را به صورت داینامیک طراحی کنیم و شعارش را بدهیم که نمی‌توانیم به سرعت اطلاعات درون آن را به روز و تازه نماییم. اگر دولتی بودن کار را کند نکند، بنده شش ماه را برای تحقق سایت وعده کرده‌ام، یعنی فروردین ۱۳۸۵.

والسلام؛

سید مهدی موسوی موشح

۱۳۸۴/۸/۲۴